

1. čtení: Sk 2,1-21**Hlavní čtení: 1Kr 21,1-20; Ex 20,2.15**

Milí bratři, milé sestry, možná jste překvapeni, že jsem dnes nebyl ochotný vystoupit z našeho plánu postupného výkladu Desatera. Možná je vám trochu líto, že dnes neuslyšíte kázání na ten krásný příběh o seslání Ducha svatého na Ježíšovy učedníky. Ale osmé přikázání *Nepokradeš* má s působením Ducha svatého víc společného, než si možná myslíme. Předně: křesťan nekrade. Ten, na kterého jednou při křtu sestoupil Duch svatý a usídlil se v něm, neokrádá své blízké.

Ale to bychom přece mohli říct o každém přikázání Desatera, že? Křesťan nezabíjí. Křesťan necizoloží. A to všechno díky práci svatého Ducha. Jsou tedy v Písmu naznačeny ještě užší vazby mezi působením Ducha svatého a osmým přikázáním *Nepokradeš*? Jsou. A není jich málo. Apoštol Pavel třeba takto napomíná církev: *Kdo kradl, ať už nekrade, ale ať raději přiloží ruce k pořádné práci, aby se měl o co rozdělit s potřebnými. A nezarmoučte svatého Ducha Božího, jehož pečť nesete pro den vykoupení.* (Ef 4,28.30) Duch svatý je totiž zarmoucen tehdy, když nepracujeme - přestože bychom pracovat mohli. Ne jen proto, že tím vedeme zahálčivý život. Ale také a hlavně proto, že pak nemáme o co se rozdělit s chudými, s těmi, kteří naši hmotnou pomoc potřebují.

Připomeňme si také, jak fungovala první církev – bezprostředně po sestoupení svatého Ducha: *Všichni, kdo uvěřili, byli jedné mysli a jednoho srdce a nikdo neřikal o ničem, co měl, že je to jeho vlastní, nýbrž měli všechno společné.* (Sk 4,32) Nejen že se první křesťané navzájem neokrádali. Ale dokonce měli všechno společné a nikdo nepokládal svůj majetek za svůj majetek – ale za majetek sloužící ku prospěchu a růstu celé církve. A když se manželé Ananiáš a Safira (Sk 5) smluvili, že si část svého majetku ponechají jen pro sebe a před církví to zatají, apoštol Petr jim přímo vyčetl, že lhali Duchu svatému a pokoušeli jej. Okrádali své - ne tolik majetné - bratry a sestry tím, že jim ze svého majetku odpírali pomoc. To je totiž podle Bible také krádež. Krádež, která se Duchu svatému, Pánu církve, nelíbí. Ale k tomu se ještě dostaneme...

Zřejmě to první, co nás u přikázání *Nepokradeš* napadne, je individuální krádež. Když člověk okrade člověka. Přikázání zapovídá takové jednání – jako někoho okrást, oloupit o jeho majetek. Hned máme před očima celou plejádu zkušeností – z první i z druhé ruky. Možná jsme sami byli někdy okradeni. Možná jsme (třeba v mládí) sami něco ukradli. Každopádně v televizi sledujeme reportáže o krádežích a loupežích každý den. Ukradený automobil, vyfouknuté peněženky na náměstí, vybilý byt, anebo loupežné přepadení čerpací stanice.

A mě osobně krádež rozčiluje zvláště tehdy, když její úspěšnost je podmíněna slabostí a nemohoucností okradených osob. Třeba když v televizních novinách ukazují podvedenou babičku, která otevřela dveře lupičům v domnění, že se jedná o jejího vnuka. Anebo když lidé ukradnou postižené osobě speciálně upravené auto nebo vozík. Naštěstí se v takových případech zvedne vlna solidarity – a ti, kteří mají to štěstí, že se dostanou se svým trápením na obrazovku, jsou zahrnuti finančními dary druhých lidí. Že jsou takové druhy krádeže odsouzené a nepřijatelné, na tom se všichni shodneme. Jsou ale i jiné druhy okrádání. Takové, o kterých většinou vím jen já sám - a do-mého-srdce-vidící Bůh. Takové krádeže, které si i křesťan dokáže ospravedlnit, a ze kterých jej jeho svědomí kolikrát ani neobviňuje. Například surfování po internetu v pracovní době. To je přece krádež. Anebo jízda na černo ve veřejných dopravních prostředcích. Jistě: jízdenky mohou být předražené, ale pokud je nezakoupím, doplatí to za mě ve výsledku druzí lidé. Anebo daňové podvody. Když nebudu platit daně, jak mám, okrádám tím vlastně své spoluobčany.

Ale existuje ještě i „řádna krádež“! To je krádež, které se lidé dopouštějí vlastně legálně, protože mají oporu ve stávajícím řádu a v platných zákonech. Příklad takové krádeže jsme slyšeli v druhém čtení. Král Achab touží po vinici poddaného Nábota. Klidně by ji i odkoupil. Ale Nábót nechce zradit své předky, a tak vinici - to dědictví po otcích – ne a ne prodat. Jezábel však zneužije svého postavení královny. S tichým souhlasem krále zosnuje proces, ve kterém je Nábót obviněn z rouhání Bohu i králi a následně ukamenován. Tím se vinice elegantně ocitá bez majitele a je tedy vzápětí královským výnosem zabrána. Propadá státu a králi. To je krádež! Krádež, kterou nikdo nedokáže v danou chvíli rozpoznat. Až na Hospodina... Kdyby nebylo Hospodina, nebyl by se Nábót nikdy dočkal spravedlivé odplaty. Vždyť všichni zúčastnění byli v danou chvíli přesvědčeni o mravní bezúhonnosti krále Achaba.

V celých dějinách lidstva vždycky ti, kteří jsou pevně ukotveni v daných mocenských strukturách, mají sklon okrádat ty, kteří žádnou takovou oporu nemají. A jak se ukazuje: Je úplně jedno, za jakého režimu – zda pravého, anebo levého. A pro mě je důležité v Písmu jasně číst, že Hospodin není zapleten a uvázán do těchto lidských mocenských struktur. Že stojí svobodně nad nimi. Ale ještě důležitější je, že Hospodin se vždycky staví na stranu těch, kteří jsou vykořisťováni, nějak okrádání. Že Hospodin podporuje ty, kteří nemají žádnou oporu v daném lidském zřízení, a proto je lze velmi účinně okrádat a ždímat. A to platí jak o jednotlivcích mezi sebou, tak třeba mezi národy. Někdy se zamýšlím nad tím, proč je křesťanství na ústupu jen v Evropě, a naopak proč třeba v Africe a Jižní Americe tak rapidně vzrůstají počty křesťanů. Někdo říká, že je to z toho důvodu, že v těchto světadílech ještě neprožili pořádnou sekularizaci, pořádné osvícenství, věk rozumu. To by znamenalo, že tyto národy mají úpadek víry a církve ještě před sebou. Podle mě je důvod jinde. Ony jsou na tom často materiálně

tak špatně, že se nemají o koho jiného opřít, než o Hospodina. A Hospodin jim, jako těm nejchudším z chudých, žehná. Je s nimi. Vede je.

Rozumějte: Jsou to stejní hříšníci, jako my. Jen se už nemají čeho a koho jiného chytit, než Hospodina. Jak dosvědčuje Ž 146: *Blaze tomu, kdo má ku pomoci Boha Jákobova, kdo s nadějí vzhlíží k Hospodinu, svému Bohu, jenž... utištěným dopomáhá k právu, hladovým chléb dává. Hospodin osvobozuje vězně. Hospodin ochraňuje ty, kdo jsou bez domova, ujímá se sirotka i vdovy, svévolným však mate cestu. (Ž 146,5.7.9)* Přičemž „svévolnými“ jsou zde nazýváni ti, kteří nepomáhají slabším a namísto toho pošlapávají jejich práva, okrádají je a likvidují – to všechno v přesvědčení, že Pánu Bohu dlouho trvá, než se chudáků tohoto světa zastane.

Podívejme se nyní, jak se sám Ježíš dívá na osmé přikázání. Docela mě naštválo, když jsem v jednom výkladu Desatera četl, že se Ježíš údajně nikde přikázáním *Nepokradeš* nezabývá. Vždyť opak je pravdou! Jestli se k nějakému přikázání opakovaně vyjadřuje, je to právě osmé přikázání *Nepokradeš*. Pro Ježíše je totiž schraňování majetku na úkor druhých lidí krádež, nespravedlnost. Když je někdo velmi bohatý a vedle něj žijí lidé velmi chudí, bohatý je podle Ježíše zloděj. Ve svém podobenství o Boháči a Lazarovi (L 16) jde ten boháč nakonec do pekla. A to z jediného důvodu: Protože nebral ohled na chudáka Lazara. Nepostaral se o něj. Nepomohl mu.

Anebo ve svém Kázání na rovině Ježíš volá: *Blaze vám, chudí, neboť vaše je království Boží. Blaze vám, kdo nyní hladovíte, neboť budete nasyceni.* A na druhou stranu: *Ale běda vám, bohatým, vždyť vám se už potěšení dostalo. Běda vám, kdo jste nyní nasyceni, neboť budete hladovět.* (L 6,21nn) A jeden z jeho nejznámějších výroků je: *Snáze projde velbloud uchem jehly, než aby bohatý vešel do Božího království.* (Mk 10,25) Ve všech těchto Ježíšových slovech nejde o to, že by snad bohatství bylo samo o sobě zlé. To v žádném případě! Ale jde o to, že ti, kteří jsou bohatí, se dostatečně nestarají o ty, kteří jsou chudí. Nedělí se s nimi. A tím je vlastně okrádají. Možná si říkáte: *To je přece nesmysl! Člověk vydělává peníze a ty jsou jeho - jakožto odměna za čas a pot a dřinu.* Ovšem ve světle Písma to vidíme trochu jinak. Hospodinu patří všechno, co jsme i všechno, co máme. Jemu patří naše zdraví, naše síla, naše práce. Jeho je i naše jmění. A je zřejmě přirozené, že dokážeme Bohu dát naši práci a naši sílu i ten náš čas... Ale majetek a peníze – to přece patří jen nám! Ne, nepatří. To také patří Bohu. A Pán Bůh chce, abychom s majetkem, který nám svěřil do správy, nakládali tak, že i druzí lidé z něj budou mít užitek. Jinak jsme, podle něj, sobečtí zloději.

Také církevní otcové často připomínají, že nejsme majiteli, ale pouze správci našeho jmění. A pokud toto jmění používáme jen pro naše potřeby, jsme špatní správci, jsme zloději. Tak třeba Ambrož říká: *Chudému nedáváte dar z toho, co je vaše. Navracíte mu něco z toho, co je jeho.* Podobně Jan Zlatoústý: *Neříkej: Já jsem utratil, co je mé. Já jsem si užil, co je moje. Není to totiž tvé, ale je to někoho jiného.* A do třetice Basil Veliký: *Chléb, který držíš, patří chudému. Šaty, které ti visí ve skříni, patří nahému... Peníze, které sis schoval, patří potřebnému.* Zde jasně slyšíme volání po životní praxi prvotní církve bezprostředně po vylití Ducha svatého – o čemž jsme mluvili na začátku kázání.

Tak tedy: *Nepokradeš*. Tvůj majetek je sice tvůj. Ale ty, s celým svým majetkem, patříš Bohu. Proto i tvůj majetek vlastně není tvůj, ale náleží Bohu. A Bůh nás vede k tomu, abychom ten majetek dobře spravovali. Aby sloužil našemu potěšení a zachování života. Ale také k tomu, aby druzí mohli dobře žít. Třeba ti, kterým se v životě nedostalo tolik štěstí a síly a rozumu a schopností. Nedávat ze svého druhým a krást – to je v Božích očích totéž. I přesto, že nám tato rovnice kolikrát nevoní. Příkladem a hlubokou motivací kéž je nám Ježíš Kristus. On, jakožto Boží Syn, mohl zůstat sám pro sebe. Na místo toho vydal sebe sama do rukou lidí. Se vším, co měl. Se vším, čím byl. A nikdo to tehdy neoceníl. Ježíš ochudil sebe, abychom my mohli zbohatnout. Prodal sebe sama, abychom my směli nakoupit bohatství Božího království. A ve stopách toho, který vydal sebe sama, kráčíme. Kéž se nám tedy daří dávat druhým z toho, co máme. Jim to pomůže. A my tím vydáme účinné svědectví o Ježíši Kristu. /// Milí bratři, milé sestry: Komu dávat ze svého a kolik dávat ze svého – tyto palčivé otázky nám rád zodpoví sám Duch svatý. Jen se ho na modlitbách trpělivě ptejme.

Modleme se: Bože, Duchu svatý, ty který ses rozhodl v nás přebývat a vést nás do Boží náruče, dej, abychom všemi způsoby - tedy i hmotně - byli ochotni pomáhat růstu tvého království uprostřed tohoto světa. Ukazuj nám ty, kteří opravdu potřebují naši pomoc. A dej nám moudrost, abychom byli dobrými správci toho, co od tebe dostáváme. Amen.

Co se do kázání nevešlo a stojí za přečtení: Martin Luther vykládá osmé přikázání *Nepokradeš* takto: *...Chraň se odmítat milé chudáky (kterých máme zrovna hodně), jací musí nakupovat a žít z jediného haléře na den, střež se jim nadávat a chovat se k nim, jako kdyby každý musel žít z tvé milosti; střež se je trápit a drít, pyšně a zpupně je odmítat, když bys jim měl něco darovat. Chudáci pak odejdou bídní a poníženi, a protože si nemají komu stěžovat, úpí a volají k nebesům. Proto, chraň se toho stejně jako samotného d'ábla, protože takové nářky a volání nejsou k smíchu, ale způsobí, že tobě i celému světu bude velmi těžko. Chudáci se utěou k tomu, kdo se ujme jejich ubohého, zkroutěného srdce a nenechá je bez pomsty. Když na to nedbáš a vzpíráš se, uvidíš, co na tebe přijde. Podaří-li se, aby se tvůj život přesto dobře naplnil, můžeš mně i Bohu před celým světem nadávat do lhářů.*